

NIETZSCHE: CONCEPTES I VOCABULARI

Filosofia del martell: crítica a la tradició occidental, en concret a la moral i filosofia tradicionals, la religió cristiana i les ciències positives. Nietzsche va catalogar de dogmàtiques la moral i la filosofia tradicionals i va situar l'origen d'aquest pensament en les figures de Sòcrates i Plató.

Esperit dionisiac: representació del valor de la vida en la cosmovisió grega arcaica. Simbolitza el vigor, la font de plaer, l'embriaguesa, la desmesura, la renovació i la destrucció (s'expressa fonamentalment en la música i la poesia lírica).

Esperit apol·lini: manifestació del valor de la raó en la cosmovisió grega arcaica. Representa l'ordre, l'harmonia, la figura i les formes de la raó (s'expressa fonamentalment en l'epopeia i l'escultura).

Moral dels esclaus/ del ressentiment: és, segons Nietzsche, la moral occidental. Una moral antinatural ja que imposa lleis o imperatius categòrics en contra dels instints primordials de la vida. L'ideal de la moral tradicional és fer "l'home bo, modest, diligent i benintencionat", la qual cosa el converteix en esclau d'aquestes virtuts fictícies. Com a moral (cristiana) postula l'existència d'un altre món vertader, el de més enllà, el món de la perfecció platònica. La conseqüència d'aquest postulat és el rebuig d'aquest món i de la pròpia vida. La moral dels esclaus defensa l'altruisme com a norma suprema de comportament, per això menysprea tots els valors de la vida; és una moral que considera que les accions més elevades no poden ser obra dels homes, sinó d'un ésser perfecte que s'anomena Déu, així, situa l'home entre les coses vulgars i dèbils. En conseqüència tots els valors de la moral tradicional són ficticis i propis dels dèbils, per la qual cosa aquesta moral és immoral.

Ressentiment: actitud dels *esclaus*, dels homes dèbils que, incapaços d'assumir la vida com a principal valor, creen una moral amb valors (com la culpa i el sacrifici) que neguen l'autonomia de la persona i l'alienen.

Crítica a la Religió occidental: la religió neix de la por que l'home té de sí mateix, és com un mecanisme de defensa que permet atribuir el propi destí a un ésser més poderós, a Déu. Una religió que menysprea la vida humana i l'expressió dels instints vitals introduint en l'home el sentiment de que la vida terrenal no té sentit; és, en conseqüència, una religió que comporta l'alienació de l'home.

Ciències Positives: segons Nietzsche, no són una vertadera interpretació de la realitat. El seu origen cal cercar-lo en la repugnància que l'intel·lecte sent pel suposat caos del món. Ell no ataca a la ciència en ella mateixa, sinó a una metodologia concreta: la que es basa en la matematització de la realitat prescindint de les qualitats de les coses.

Crítica a l'Estat: no es va dedicar a fer una reflexió tant extensa de la política com d'altres disciplines però rebutja clarament l'Estat; a *Així parlà Zaratustra* el va definir com "el més fred dels monstres freds" perquè ens menteix dient-nos "jo sóc el poble".

Mort de Déu: representa la negació de tots els transmóns inventats per la religió. Aquests són la gran mentida que converteix la vida en una aparença, en una mera ombra. La idea de Déu, en tant que fonament del món vertader, és la gran enemiga. L'esperit lliure és aquell que és capaç d'assumir la seva mort, d'acabar amb la metafísica i acceptar que res no s'hi pot posar al seu lloc (ni la ciència, ni la racionalitat, ni la tècnica, ni la política etc.).

Nihilisme: és la força destructora de la base de la cultura occidental. Déu ha mort perquè entre tots l'hem assassinat i quan ho assumim, aleshores superarem l'estat nihilista (negatiu). El nihilisme, però, és un procés ambivalent i dialèctic. És a dir, que té dues cares: una negativa i l'altre positiva i implica un moviment d'una a l'altre: hem de negar per afirmar, destruir per crear. El moviment negatiu correspon amb l'enteniment que critica; i el moviment positiu correspon al domini dels instints vitals ja que, per Nietzsche, la vida és la forma suprema del nihilisme (positiu).

L'últim home: la mort de Déu (que és un fet històric) pot donar lloc a dos fenòmens. Per una banda és la condició de possibilitat per a l'aparició del superhome; però, per l'altre la mort de Déu també genera l'arribada de l'últim home. Per Nietzsche aquest és l'ésser més menyspreable, és aquell que es contenta amb el pragmatisme i la tecnocràcia i que, per tant, ha substituït Déu per la seva comoditat; l'últim home representa la runa de la civilització i és la culminació de la decadència.

Superhome: és aquell que accepta la mort de Déu i no el substitueix per altres valors, assumeix plenament la vida. És el més fort, el més noble, és l'autèntic filòsof, el que no necessita valors falsos, és aquell que supera la prova de l'etern retorn. El superhome és el més real dels homes, s'oposa a l'últim home (ja que aquest el caracteritzava el ressentiment en contra de la vida). El procés de generació del superhome Nietzsche l'exposa amb la metàfora de les tres transformacions. El camell (porta la pesada càrrega de la moral invertida), el lleó (que lluita en contra de la moral) i el nen (creador espontani del seu propi joc) que és el superhome.

Home Noble: és el Senyor, l'aristòcrata. Aquests qualificatius no fan referència a títols nobiliaris, sinó a la naturalesa de l'home (aristós, etimològicament significa "el millor"). Els nobles són aquells que tenien el caràcter i l'autonomia necessària com per assumir la vida i en un moment donat van ser "esclavitzats" per una moral i una religió de dèbils. Quan Nietzsche parla de noblesa fa referència als homes superiors, els millors, els més bons per això també s'identifica amb el superhome (el més noble de tots).

Voluntat de poder: és una voluntat lliure, vital, expansiva. L'impuls vital és expressió de la voluntat de poder, que sempre aspira a més. Tota força impulsora és voluntat de poder que, en aquest sentit, és l'essència mateixa del ser, i que, com a principi animador, està situat *més enllà del bé i del mal*. La voluntat de poder no consisteix en cap anhel ni en cap afany d'apoderar-se de res ni de dominar ningú, sinó que és pura creació.

Etern Retorn: . l'etern retorn del mateix fa referència a una prova selectiva moral que ha de passar el superhome. Implica una reflexió sobre el temps exposada en forma metafòrica. Cada instant és únic però etern, ja que en ell mateix es troba tot el sentit de l'existència. Nietzsche parla de l'etern retorn del mateix, però absolutament de tot el mateix, fins i tot les coses que considerem "insignificants" i rodegen al nostra existència. Si assumim la vida en la seva plenitud hem de voler que es repeteixi. Hem de voler l'etern retorn ja que cada instant que hem viscut és vida, i per aquesta raó hem de veure que en cada instant es troba el sentit de la nostra existència.